

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/historia-z-ipn/141713,Marcin-Kapusta-Zbrodnia-katynska-w-archiwaliach-IPN.html>
09.05.2024, 03:41

Marcin Kapusta: Zbrodnia katyńska w archiwaliach IPN

Instytut Pamięci Narodowej, zwłaszcza krakowski Oddział IPN, posiada w archiwum dokumenty odnoszące się bezpośrednio do odkrycia masowych grobów w Lesie Katyńskim, prac prowadzonych tam w 1943 r. i Polaków przebywających w Katyniu za zgodą władz emigracyjnych.

Zajęcie ze zbioru fotokopii dotyczących Zbrodni Katyńskiej – ekshumacja zwłok polskich oficerów po odkryciu masowych grobów w Lesie Katyńskim w 1943 r.

Fotografie i prasa

Przechowujemy m.in. fotografie z czynności ekshumacyjnych w 1943 r., ukazujące ciała pomordowanych, prace Międzynarodowej Komisji Lekarskiej, prof. Gerharda Buhtza

z Wrocławia (szef niemieckiej komisji), członków zespołu naukowego, który pod kierunkiem dr. Jana Robla badał w Krakowie przedmioty wydobyte z dołów śmierci.

W zasobie archiwalnym IPN znajduje się także fotografia przedmiotów znalezionych przy zwłokach gen. Mieczysława Smorawińskiego (sygn. IPN Kr 1/10091), fotografia zwłok gen. Bronisława Bohaterowicza po ekshumacji (sygn. IPN Kr 1/10094) i fotografia ciał obu generałów (sygn. IPN Kr 1/10098).

W zbiorach IPN są też egzemplarze niemieckich gadzinówek „Goniec Krakowski” z 16 kwietnia i „Ilustrowanego Kuriera Polskiego” z 18 kwietnia 1943 r., w których informowano o odkryciu masowych grobów w Katyniu.

Akta prokuratorskie

Materiałami, o których koniecznie należy wspomnieć, są liczące 19 tomów (oznaczone sygn. IPN Kr 303/1-19), akta prokuratury Specjalnego Sądu Karnego w Krakowie, dotyczące Ferdynanda Goetla oraz Jana Emila Skiwskiego, Mariana Wodzińskiego i Franciszka Prochownika. Postępowanie prowadził prokurator Roman Martini, a czterem wymienionym mężczyznom zarzucano współpracę z Niemcami i działanie „na szkodę Państwa Polskiego”. Goetel był obserwatorem niemieckich ekshumacji w Katyniu, a dla komunistów – niewygodnym świadkiem. W 1945 r. ukrywał się w Krakowie, następnie uciekł na Zachód. Skiwski także był obecny wiosną 1943 r. w Katyniu. Wodziński, jako biegły, z ramienia Polskiego Czerwonego Krzyża uczestniczył w badaniach grobów katyńskich. Z prac tych sporządził raport. Aresztowany, po zwolnieniu ukrywał się, a następnie opuścił Polskę. Prochownik został aresztowany przez komunistów, ale ostatecznie zwolniono go w październiku 1945 r.

Materiały te oprócz licznych zeznań osób będących świadkami prac w Katyniu, relacji m.in. dr. Robla, zawierają także niemiecką publikację z 1943 r. *Amtliches Material zum Massenmord von Katyn*, a także oryginały ulotek, prasy i innych materiałów z okresu wojennego.

Akta komunistycznych represji

Interesujące są także archiwalia z lat 1945-1989, odnoszące się do działań komunistycznego aparatu represji wobec osób przeciwstawiających się zakłamywaniu zbrodni katyńskiej, walczących o prawdę i upamiętnienie ofiar. Przykładem są akta dochodzenia w sprawie wywieszenia w 1981 r. plakatu „Katyń. Pamiętamy” na rynku w Bochni (sygn. IPN Kr 071/61). W zbiorach archiwalnych są także akta prokuratorskie dotyczące napisu „Katyń 1940”, wykonanego na pomniku „bohaterów Armii Radzieckiej” w Zakopanem (sygn. IPN Kr 726/15).

► [Czytaj całość na portalu przystanekhistoria.pl](http://przystanekhistoria.pl)